

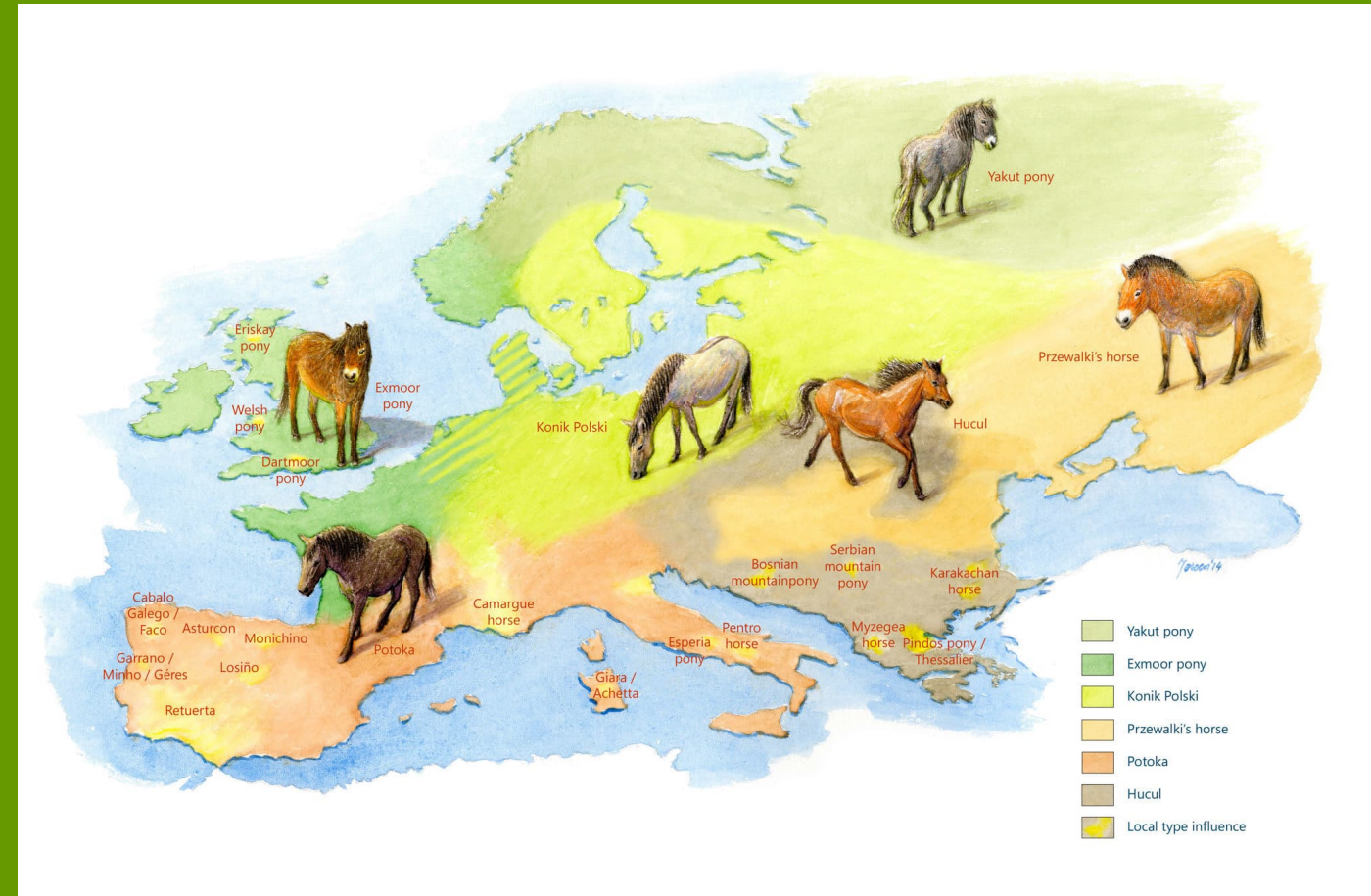
Správanie koní

---

stručný sprievodca životom koňa

Pôvodný biotop

pastviny – otvorené priestory

Zmyslové orgány - sluch

- 14 Hz to 25 kHz
- Tón hlasu & intonácia
- Pohyblivé ušnice
  - smerové vnímanie zvuku
  - mimika & emócie

Zmyslové orgány - čuch

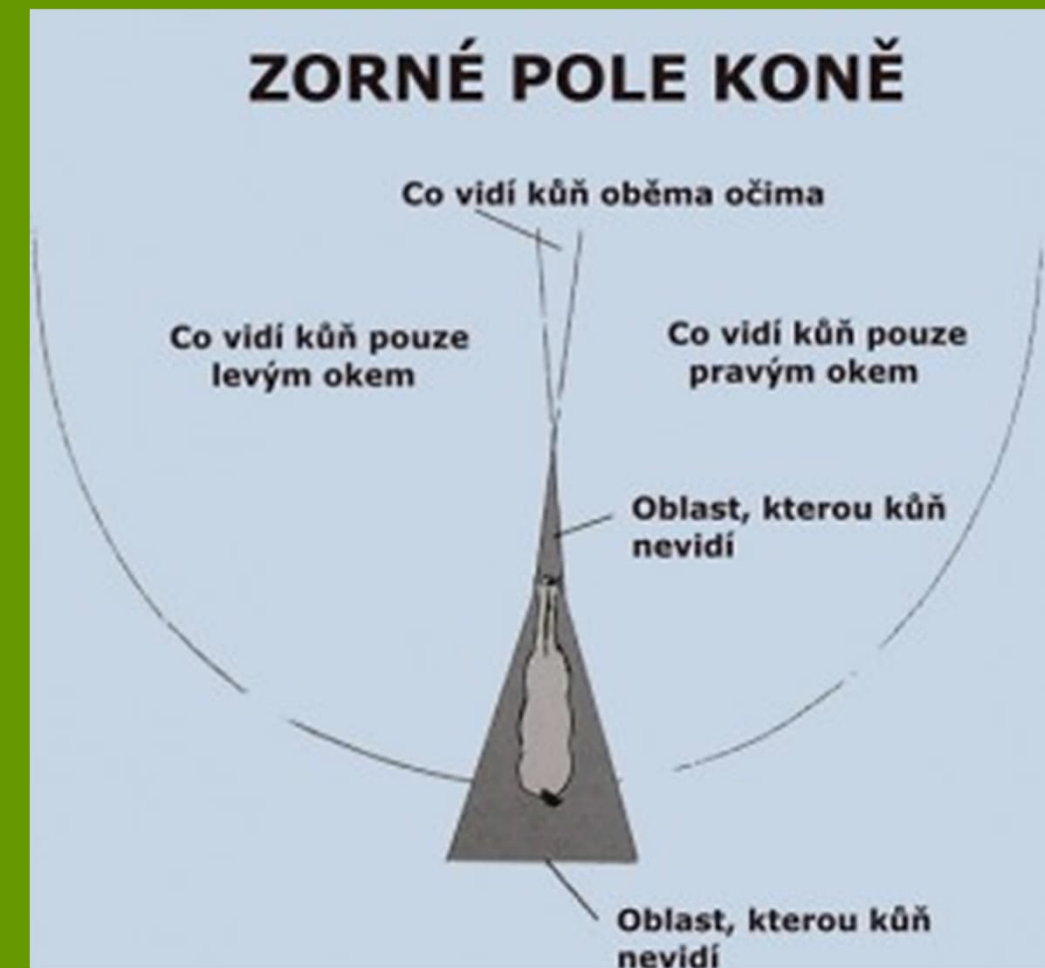
- Identifikácia členov stáda
- Identifikácia osôb
- Identifikácia predátorov
- Kvalita krmiva
- Kvalita vody
- Orientácia v tme

??? Šiesty zmysel ???

Zmyslové orgány – zrak

- Dobré vnímanie
  - Pohyb
  - Zmena svetla tieňa
  - Potme
- Horšie vnímanie
  - Farby – dichromatické vnímanie, čapíky pre zelenú a modrú
  - Tvary
  - Priestorové videnie & vzdialenosť

350°
65° binokulárna zóna
285° monokulárna zóna

Zmyslové orgány - hmat

- Dotyk & tlak
- Ťah & tlak
- Chlad
- Teplo
- Bolest'

Taktilné vlasy na pysku.

Zmyslové orgány - chuť

- Uprednostňujú sladkú a slanú chuť
- Rozoznávajú chuť rastlín na pastve
- Rozoznávajú kvalitu rastlín – uprednostňujú mladšie

Spôsob života

- o spoločenské zvierá, skupiny najviac 20 ks, príbuzné kobyly
- o veľké stáda sú organizácia skupín
- o kobyly ostávajú v skupine
- o mladé žrebce (1 rok) skupinu opustia a tvoria satelitnú skupinu (do veku 5 – 6 rokov)

Spôsob života

Štruktúra skupiny

- vedúci skupiny je žrebec
- vo veku 16 – 18 rokov je vedúci žrebec vystriedaný – bez boja
- druhá v poradí je staršia kobyľa
- kobyly so žriebätami
- neožrebené kobyly
- odstavený mladí žrebčekovia

Spôsob života

---

poradie pri presune

- staršia kobyła
- kobyly so žriebätami (mladšie vpredu)
- neožrebené kobyly
- odstavený mladí žrebčekovia
- hlavný žrebec

https://parody.fandom.com/wiki/Mustang?file=Mustang_herd.jpg

Denný režim

vedúci žrebci žerú kratší čas, menej odpočívajú

meno	vek	žranie minúty	Pohyb minúty	Spánok minúty	Cicanie minúty
Uran	15 rokov	567	245	59	
Lucka	18 rokov	680	96	88	
Vlasta	17 rokov	713	54	63	
Leo	2 roky	634	99	233	
Leda	1 rok	543	106	277	
Vida	1 rok	660	100	243	
Vega	11 dní	143	102	467	37
Lubor	4 dni	166	124	500	42

Denný režim Kôň Převalského Pražská Zoo.

Sociálne správanie

- o mimika
- o gestá
- o ritualizácia
- o vzájomná starostlivosť
- o súboje + bojové hry

<http://goodhorsemanship.ca/what-do-horses-need-friends/freinds-grooming/>

varovná hrozba „hadí krk a postoj nosorožca“

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

Príjem potravy - pasenie

Kôň strávi pasením až 720 minút

Príjem potravy – kŕmenie

V boxovom ustajnení žerie ~430 minút + ~140 minút paberkovanie.

Paberkovanie

Kôň má hlavu skolenú k zemi, pomaly kráča a zľahka sa dotýka krmiva, ovoniava ho a jednotlivé steblá aj zožerie.

Pitie

Vo voľnej prírode dospelý kôň vypije približne 45 litrov vody a to z vodného zdroja (napájadlo, rieka, jazero) alebo prežúvaním snehu.

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

Močenie

Kôň močí v typickom postoji, chráni si nohy pred znečistením.
Denne vylúči 6 – 12l moču.

<https://www.horseandhound.co.uk/plus/signs-horses-bladder-isnt-healthy-hh-vip-691492>

<https://www.horsetalk.co.nz/2014/07/02/researchers-go-flow-checking-animals-peeing/>

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

Kalenie

Kôň kalí v stoji, špecifickom postoji aj počas pohybu, 4 – 13 x denne.

Denne vylúči 15-23kg výkalov. Žrebce si vytvárajú kopy, na ktoré chodia kaliť viac krát, označujú si tak svoje teritórium a zároveň dávajú ostatným žrebcom najavo, že sa na tom území už jeden žrebec v stáde kobýl nachádza.

V stajni sa snažia kaliť aj močiť na jedno miesto, ak je to možné.

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

Odpočinkové správanie

Celkový čas odpočinku koní predstavuje u dospelých jedincov 7 až 8 hodín.

Spánok – minimálne 30 minút REM fázy

Ležanie

Priemerný čas ležania koní je jedna až dve hodiny za 24 hodín, žriebätá viac než 12 hodín.

Kľudový postoj

Je to forma odpočinku kedy kôň uvoľnene stojí, tvorí približne 20% z hodiny strávenej na pastve.

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

<https://www.istockphoto.com/photo/mare-resting-and-grazing-gm120660099-16120727>

<https://www.istockphoto.com/photo/happy-horse-family-gm537624540-95418835>

Správanie koní na zabezpečenie základných denných potrieb

Komfortné správanie

- otrepávanie
- škriabanie
- ohrýzanie
- váľanie

<http://www.bvsvd.org/III/Pages/Teacher-Spotlight---Horse-Play.aspx>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Grey_horse_grooming.JPG

<http://todayshorse.com/why-does-my-horse-roll/>

Materinské správanie

- Kobyľa sa oddelí od stáda, pôrod prebieha v noci.*
- Ak pôrod prebehne bez komplikácií a žriebä prežije po niekoľkých hodinách (dňoch?) sa kobyľa s ním vracia k stádu.
- Hneď ako ich začíť žrebec ide za nimi a privedie ich ku zvyšku stáda ide o tzv. prijímacie gesto.

* Podľa Volfa (1980) kobyľa rodí v prítomnosti členov stáda.

Ďakujem za pozornosť!